

Vili Kharizanova: Η οργανική προστασία των φυτών και η ολοκληρωμένη προστασία των φυτών «λειτουργούν» υπέρ της φύσης, όχι εναντίον της, και ταιριάζουν στο όραμα για το μέλλον της γεωργίας.

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /PЗ/

Дата: 04.05.2023 Брой: 5/2023

Συνέντευξη με την Καθηγήτρια ΔΔΣ Βίλη Χαριζάνοβα, Κοσμήτορα της Σχολής Φυτοπροστασίας και Αγροοικολογίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Πλοβδίβ

Η ιστορία της εκπαίδευσης στη φυτοπροστασία στη Βουλγαρία σχετίζεται στενά με την ιστορία και την ανάπτυξη της αγρονομικής εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Στην αρχή, η πρώτη Σχολή Αγρονομίας, που ιδρύθηκε με το Διάταγμα Νο. 7 το 1909, ανήκε στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας και πρώτος Κοσμήτοράς της ήταν ο Καθηγητής Γιανάκι Μόλλοβ, ο οποίος, παράλληλα με την διδακτική του δραστηριότητα, ανέλαβε και την υπεύθυνη αποστολή του Υπουργού Γεωργίας.

Καθοριστικό ρόλο στην καθιέρωση της Σχολής Αγρονομίας σε πανεπιστημιακό επίπεδο διαδραμάτισε ο Δρ. Δημήτριος Αθανασόβ, ο οποίος κατάφερε να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα κεφάλαια για την κατασκευή ενός ανεξάρτητου κτιρίου, για τον εξοπλισμό ενός φυτοπαθολογικού εργαστηρίου, ενός θερμοκηπίου, ενός εργαστηρίου φυτικής παραγωγής, για βιβλία και εξειδικεύσεις. Έτσι, σε σύντομο χρονικό διάστημα δημιουργήθηκαν στη Βουλγαρία ευνοϊκές προϋποθέσεις για επιτυχημένη επιστήμη: υποδομές, ένα φυτοπαθολογικό εργαστήριο παγκόσμιας κλάσης, καταρτισμένοι καθηγητές και σχολικά βιβλία. Αυτές οι προσπάθειες έδωσαν ώθηση στην περαιτέρω-καθορισμό της ειδικότητας Φυτοπροστασίας και η πρώτη ομάδα φοιτητών εγγράφηκε το ακαδημαϊκό έτος 1950-1951. Μέσα στην ειδικότητα σχηματίστηκαν δύο ανεξάρτητα τμήματα – Εντομολογίας και Φυτοπαθολογίας.

Στις 4 Ιουνίου 1975 η ειδικότητα «Φυτοπροστασία» μεταφέρθηκε από - τη Σόφια στο Ανώτατο Ινστιτούτο Γεωπονίας (ΑΙΓ) στο Πλόβντιβ. Με το Διάταγμα Νο. 27/1.09.1983 / ιδρύθηκε στο ΑΙΓ μια Σχολή Φυτοπροστασίας και Προστασίας του Εδάφους με Κοσμήτορα τον Καθηγητή Ντόμπρι Μπούροβ. Το 1991 άνοιξε μια δεύτερη ειδικότητα – Αγροοικολογία, και η σχολή μετονομάστηκε σε Σχολή Φυτοπροστασίας και Αγροοικολογίας.

- Καθηγήτρια Χαριζάνοβα, από την ίδρυση της Σχολής Φυτοπροστασίας στο Πλόβντιβ πριν από 40 χρόνια μέχρι σήμερα, έχετε δεσμευτεί στην ιδέα του συνδυασμού της φυτοπροστασίας με την προστασία του περιβάλλοντος και, πιο συγκεκριμένα, την προστασία του εδάφους. Είναι αυτή η ιδέα που κάνει τη σχολή που επικεφαλής είστε τόσο επιτυχημένη, ζητούμενη και προτιμώμενη;

Αυτός είναι σίγουρα ένας από τους λόγους. Η διοίκηση της Σχολής έχει πάντα καθοδηγηθεί από την κατανόηση της στενής σχέσης μεταξύ φυτοπροστασίας και περιβάλλοντος. Η μόλυνση του εδάφους και του νερού με φυτοπροστατευτικά, η καταστροφή ευεργετικών ειδών εντόμων, συμπεριλαμβανομένων των επικονιαστών, καθώς και η διατάραξη της φυσικής ισορροπίας είναι μεταξύ των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή της φυτοπροστασίας. Το γεγονός ότι έχουμε ειδικούς σε αυτά τα δύο πεδία μας επιτρέπει να εκπαιδεύουμε ειδικούς φυτοπροστασίας που εφαρμόζουν σύγχρονες μεθόδους και μέσα για την προστασία των καλλιεργειών, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες φυσικής ρύθμισης και, από την άλλη πλευρά, οικολόγους που είναι καλά εξοικειωμένοι με τις δυνατότητες μείωσης της επιβλαβούς επίδρασης των γεωργικών πρακτικών και της φυτοπροστασίας.

Με αυτή την έννοια, μπορεί να ειπωθεί ότι η Σχολή προσφέρει μοναδική εκπαίδευση σε αυτές τις δύο ειδικότητες.

- Από την αρχή της ίδρυσης της ειδικότητας Φυτοπροστασία το 1951 υπήρχαν δύο τμήματα – το Τμήμα Εντομολογίας και το Τμήμα Φυτοπαθολογίας. Ακόμη και τότε, δημιουργήθηκε η πειθαρχία Βιολογικού Ελέγχου εντός του Τμήματος Εντομολογίας και της Ανοσίας των Φυτών εντός του Τμήματος Φυτοπαθολογίας. Ποιος είναι ο ρόλος του βιολογικού ελέγχου στη σύγχρονη φυτοπροστασία και θεωρείτε ότι η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία είναι το μέλλον για τη διασφάλιση της υγείας των φυτών;

Η βιολογική φυτοπροστασία έχει ιστορία πάνω από 2000 χρόνια, αλλά μετά την ευρεία εισαγωγή των συνθετικών χημικών φυτοπροστατευτικών μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι το τέλος του περασμένου αιώνα, είχε κάπως ξεχαστεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Στη Βουλγαρία, ωστόσο, ο λεγόμενος βιολογικός έλεγχος εφαρμοζόταν ευρέως μέχρι το 1990. Δυστυχώς, όταν άλλες ευρωπαϊκές χώρες άρχισαν τη μαζική παραγωγή βιοπαραγόντων, δεν παρέμεινε ούτε ένα βιολογικό εργαστήριο στη χώρα μας. Είχαμε έμπειρους ειδικούς τόσο στην παραγωγή όσο και στην εφαρμογή βιοπαραγόντων σε διάφορες καλλιέργειες ανοιχτού χώρου και πολυετείς. Αλλά ως ακαδημαϊκή πειθαρχία, ο Βιολογικός Έλεγχος, που αργότερα μετονομάστηκε σε **Βιολογική Φυτοπροστασία**, διδάσκεται χωρίς διακοπή σε φοιτητές όλων των ειδικοτήτων της Σχολής. Οι κορυφαίοι διδάσκοντες Καθ. Άγγελος Χαριζάνοβ, Καθ. Τρόγια Μπαμπρίκοβα, και για σύντομο διάστημα ο Καθ. Βενελίν Πέλοβ, ανέπτυξαν την πειθαρχία, έγραψαν εγχειρίδια και βιβλία, δημιούργησαν διδακτικά βοηθήματα και ό,τι απαιτείται για να λάβουν οι φοιτητές μας την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση.

Σε αντίθεση με τη Βιολογική Φυτοπροστασία, η έννοια της **Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας** είναι πολύ νεότερη· εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1960 ως απάντηση στα ήδη εκδηλωμένα μειονεκτήματα του χημικού ελέγχου. Η ιστορία της είναι σύντομη, αλλά δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία σχετικά με το μέλλον της. Εξ ορισμού, η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία συνδυάζει όλες τις γνωστές μεθόδους για τον έλεγχο εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων, και η βιολογική μέθοδος είναι μεταξύ των πιο ουσιαστικών στοιχείων οποιουδήποτε προγράμματος ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας.

Μέχρι σήμερα, η Ευρώπη έχει μια στρατηγική για το πώς να μειώσει τη ρύπανση του περιβάλλοντος, την απώλεια βιοποικιλότητας και την επιβλαβή επίδραση στο κλίμα μέσω αλλαγών στα αγροτικά συστήματα και τη φυτοπροστασία, με κεντρικό ρόλο που ανατίθεται στην ολοκληρωμένη φυτοπροστασία.

Στην ουσία, η βιολογική φυτοπροστασία και η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία «εργάζονται» υπέρ της φύσης, όχι εναντίον της, και ταιριάζουν στο όραμα για το μέλλον της γεωργίας.

- Η τρίτη «πράσινη» επανάσταση έχει ξεκινήσει στην Ευρώπη, η οποία περιλαμβάνει ριζικές αλλαγές στη φιλοσοφία της φυτοπροστασίας. Στόχος είναι η επίτευξη υψηλού υγειονομικού επιπέδου της φυτικής παραγωγής σε ένα ασταθές, εξαιρετικά δυναμικό κλιματικό και φυτοϋγειονομικό περιβάλλον. Ποιο είναι το επιστημονικό, τεχνολογικό και προϊόντολογικό εργαλείο έναντι του αυστηρού κανονιστικού καθεστώτος για τη χρήση φυτοπροστατευτικών, για τη διαχείριση κινδύνων, για την οικοδόμηση ενός διαφορετικού επιπέδου ευαισθητοποίησης και τον καθορισμό επαρκών ειδικών λύσεων;

Ορίζετε πολύ ακριβώς τις αλλαγές που θα συμβούν στη φιλοσοφία της φυτοπροστασίας – ριζικές. Από τη φυτοπροστασία που στοχεύει αποκλειστικά στην άμεση καταστροφή ενός δεδομένου επιβλαβούς οργανισμού, σε μια φυτοπροστασία στην οποία αυτή είναι η τελευταία λύση. Η φυτοπροστασία γίνεται ένα συστατικό της ευρύτερης έννοιας της υγείας των φυτών, η οποία περιλαμβάνει την υγεία του εδάφους στο οποίο θα σπείρουμε τον σπόρο, το σύμπλεγμα των μικροοργανισμών και των θρεπτικών συστατικών σε αυτό το έδαφος, τα χαρακτηριστικά του σπόρου, συμπεριλαμβανομένης της αντοχής ή τουλάχιστον της ανοχής σε οικονομικά σημαντικές ασθένειες και εχθρούς, την εφαρμογή νέων γεωργικών πρακτικών στην καλλιέργεια, όπως η διακαλλιέργεια, οι παγιδευτικές καλλιέργειες, οι λωρίδες ανθισμένων φυτών, η κάλυψη του εδάφους κ.λπ., οι οποίες ενθαρρύνουν τους ωφέλιμους οργανισμούς και έχουν απωθητική ή κατασταλτική επίδραση στους επιβλαβείς. Όταν προσθέσουμε τις ευκαιρίες που παρέχει η ψηφιοποίηση των διαδικασιών – το διαδίκτυο, οι μέθοδοι τηλεπισκόπησης, καινοτόμα μέσα διαχείρισης της πυκνότητας των πληθυσμών εχθρών και ασθενειών χωρίς απαραίτητα να τους καταστρέφουμε – αυτά είναι μόνο ένα μικρό μέρος του τεχνολογικού και προϊόντολογικού εργαλείου, όπως το θέτετε, με τη β